

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie

VERDIFULLT: Arkivar
Kari Bøe viser frem
en av Vidkun Quis-
lings aller siste skrev-
te ordre. Den og and-
re interessante
dokumenter stilles ut
i Riksarkivet fra i dag.

6/5.95

50 år
FRIGJØRINGS-
JUBILEET

7. mai 1945 skriver Vidkun Quisling at politiet skal respektere hjemmefronten. I dag blir Quislings håndskrevne ordre utstilt i Riksarkivet.

Quislings siste ordre skal stilles ut

ELISABETH B. ELLINGSEN
STEIN J. BJØRGE (fote)

«Generalmajor Søvik bemyndiges til å gi politiet instruks om at væpnet motstand skal ytes i nødvergerett, men ikke mot tropper eller hjemmevern som bærer hjemmepartens armbind.»

Det håndskrevne notatet fra Quisling 7. mai 1945 er trolig en av hans siste ordre før han overgir seg. I 50 år har det ligget arkivert, nå stiller Riks-

arkivet ut det verdifulle dokumentet.

– Dokumentet ble funnet hjemme hos Søvik da norsk politi kom for å hente ham. Det ble lagt frem som bevis i straffesaken, sier Ole Kolsrud, som er rådgiver ved Riksarkivet. Erling Søvik var politigeneral og nestkommanderende i statspolitiet.

Terbovens brev

Utstillingen, som åpner i dag, inneholder en rekke andre dokumenter

som aldri tidligere har vært utstilt. Blant annet Reichskommissar Josef Terbovens siste brev før han sprente seg i luften på Skaugum 8. mai.

– Dokumentet er bare en kopi. Originalen forsvant på slutten av 40-tallet. Ingen vet hvor det er, sier arkivar Kari Bøe.

Et annet brev er skrevet av tre norske nazi-topper på Skallum gård på Stabekk. De ville heller møte døden enn å overgi seg, men hadde revet brevet i småbiter før de tok sine

liv. Hjemmefronten fant bitene i papirkurven. Det ble limt sammen, og oppbevart.

Seks km dokumenter

– Det tyske politiet fikk unna mange dokumenter før overgivelsen. Mange arkiver ble likevel tatt i beslag av de allierte. Mesteparten av det som ikke ble ødelagt, har vi her, sier Ole Kolsrud.

I Riksarkivets kjeller finnes det omkring seks kilometer hyller med dokumenter fra krigsårene. En kilometer inneholder bare notater fra rettsoppgjøret.

– Det meste er unntatt fra offentlighet. Man må søke om å få se dem, og i de fleste tilfellene går det greit. Likevel er det noe som ingen får se, blant annet dokumenter som omhandler likvidasjoner og angivelser, sier Kolsrud. Først om 30 år blir straffesaksdokumentene offentlig tilgjengelige.